

Економічна дипломатія України: БІЛОРУСЬКИЙ НАПРЯМ

Економічна дипломатія будь-якої країни має два базові пріоритети: розвиток зовнішньої торгівлі та участь у міжнародному інвестиційному співробітництві. Україна, звичайно, не виняток. З початку незалежності наша країна перебуває в постійному пошуку іноземних інвесторів, аргументуючи перспективи успішного співробітництва наявністю потужного потенціалу практично в усіх галузях економіки. Розвиток зовнішньоторговельних зв'язків України набув солідного розвитку на початку 2000-х років, коли український експорт почав різко зростати та був підтриманий вступом України до Світової організації торгівлі 2008 року й створенням зони вільної торгівлі з Європейським Союзом в рамках Угоди про асоціацію.

Водночас кожна країна має свої специфічні економічні інтереси, що і має бути відображено в задачах її економічної дипломатії. Приміром, для України такими особливими інтересами є залучення технічної допомоги для здійснення реформ, зокрема в галузі енергоефективності. Окремою групою інтересів є енергетична дипломатія, що передбачає диверсифікацію джерел енергопостачання, забезпечення транзитного потенціалу українських енергосистем, реалізацію експортного потенціалу української енергетики.

Важливими для економічної дипломатії України є також питання військово-технічного співробітництва. З одного боку, Україна має потужний оборонно-промисловий комплекс з унікальними розробками, зацікавленість у яких проявляють країни з усього світу. З іншого боку, Збройні сили України мають наразі конкретні

потреби в озброєнні та військовій техніці, а, як відомо, єдиний дієвий спосіб здешевити ці поставки для армії – це збільшити серійність виробництва за рахунок експортних поставок українських підприємств.

В умовах війни з Росією перед економічною дипломатією України постав серйозний виклик географічної переорієнтації торгівлі та інвестиційної діяльності. З одного боку, така делікатна справа як нові комерційні стосунки не можуть формуватися миттєво. З іншого боку, вплив політичної складової сучасної економічної дипломатії України є радше обмежуючим, а не стимулюючим фактором.

2019 року політичне керівництво України продемонструвало значний інтерес у розвитку економічних відносин з нашим сусідом – Білоруссю. Протягом усього періоду протистояння України з Росією Білорусь не сприймалася як перспективний партнер – передусім, через тісні зв'язки з РФ у воєнній та безпековій сферах. Натомість, мистецтво дипломатії, вочевидь, підказує необхідність шукати можливості для реалізації національних інтересів України в нестандартних ситуаціях, зокрема з партнерами Росії.

В даному випадку головне – чітко артикулювати ті сегменти співпраці, в яких прямо зацікавлена Україна. Крім цього, треба враховувати бажання самої Білорусі зберегти право на власну, незалежну від Росії, гру, і Україна може їй суттєво в цьому допомогти. Але, передусім, необхідно усвідомити, чим саме Білорусь є цікавою для України.

По-перше, Білорусь демонструє значні успіхи в розвитку власної економіки. За рейтингом легкості ведення бізнесу країна займає 37 місце в світі (для порівняння: Україна – на 71 місці). Це означає, що в країні створено належні умови для заснування нового бізнесу та притоку прямих іноземних інвестицій. Так, за рівнем залучення прямих іноземних інвестицій (155 доларів на душу населення) Білорусь значно випереджає Україну з її показником розміром 55 доларів. За рівнем експорту (29 млрд доларів) Білорусь незначною мірою відстає від України (43 млрд доларів). Врешті-решт, Білорусь має значно кращі показники загального рівня добробуту населення: валовий національний дохід країни 2018 року був на рівні 5 280 доларів на душу населення, в той час як в Україні – 2 388 доларів на душу населення.

Проведення в жовтні цього року в Житомирі II Форуму регіонів України та Білорусі за участю президентів обох держав варто сприймати як практичну реалізацію взаємної зацікавленості країн та пошук точок компліментарності в економічній сфері. Наразі перспективними визначено такі сфери співробітництва як паливно-енергетична, агропромислова, промислова кооперація та транспортно-логістична співпраця.

Причому транспортно-логістичний напрям співпраці може виявитися запорукою зростання рівня енергонезалежності обох країн, оскільки йдеться про можливі шляхи диверсифікації джерел постачання енергоносіїв до Білорусі та України. Не секрет, що більшість енергоносіїв Білорусь отримує з РФ. Однак за допомогою України з'являється можливість отримувати нафту (а в перспективі – й скраплений природний газ) морським шляхом через існуючі термінальні потужності в Одесі. Для України цей проект міг би бути вигідним як з економічного, так і з політичного погляду, оскільки

вирішення проблеми диверсифікації постачання нафти в даному випадку поєднується зі сприянням подолання домінування Росії на енергоринку Білорусі. В перспективі мова може йти навіть про відновлення старих планів щодо постачання каспійської та близькосхідної нафти на європейський ринок через Одесу. Звісно, досягнення цієї мети передбачає системну роботу групи відомств і залучення суттєвих економічних та дипломатичних ресурсів. Однак постановка такої задачі є важливою для України з точки зору зміцнення політичних та економічних позицій в регіоні Східної Європи.

Отже, білоруський напрям економічної дипломатії України є важливим і перспективним як з точки зору суто економічних інтересів України, так і з огляду на необхідність посилення регіонального впливу нашої держави.

Роман ПЕТЮР,
кандидат політичних наук